

دستورالعمل بازگشایی آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه

الف) کلیات

ماده ۱: تعاریف:

۱/۱. آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه: منظور از آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه در این دستورالعمل، آستان قدس رضوی، آستان مقدسه حضرت معصومه، آستان مقدس حضرت احمدبن موسی الکاظم، آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی سلام الله علیهم اجمعین، بقاع متبرکه و مسجد مقدس جمکران می‌باشد.

۱/۲. حرم: کلیه بست‌ها، صحن‌ها، رواق‌ها، شبستان‌ها و روضه منوره مشمول ضوابط مطرح شده در این دستورالعمل می‌باشند.

ماده ۲: هدف:

ایمن سازی آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه در برابر انتشار ویروس کرونای جدید مولد کووید-۱۹ جهت تشرف و ارائه خدمت به زائرین

ماده ۳: دامنه کاربرد:

زائرین، خادمین، مدیران و کارکنان آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه

ماده ۴: مسئولیت اجرا:

۴/۱. داخل آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه: مسئولیت اجرای این دستورالعمل در رابطه با فعالیت‌های داخل حرم‌های مطهر بر عهده تولیت‌های محترم آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه و رئیس محترم سازمان اوقاف و امور خیریه است.

۴/۲. بیرون آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه: مسئولیت اجرای این دستورالعمل در مورد فعالیت‌های خارج از محدوده آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه با ستادهای مدیریت بیماری کرونا در استان‌ها است.

تبصره: دستورالعمل مشابهی نیز توسط وزارت کشور به استانداری‌ها، دستگاه‌های امنیتی و انتظامی و خدماتی ابلاغ خواهد شد. همچنین توسط وزارت بهداشت، درمان و علوم پزشکی نیز به دانشگاه‌های علوم پزشکی و متولیان درمانی استان‌ها، بخشنامه‌ای برای همکاری در این زمینه صادر خواهد نمود... هماهنگی شهرداری‌ها برای ارائه خدمات حمل‌ونقل مسیره‌ها، توجیه اصناف و مراکز خدماتی نیز در

این راستا ضروری است. مسئولیت امور بهداشتی، انتظامی، امنیتی و... در بیرون اماکن مقدسه به عهده ستادهای مدیریت کرونای استان‌های مربوطه می‌باشد.

ب) ضوابط عمومی

ماده ۵: این دستورالعمل بر اساس ابلاغ رسمی ستاد ملی بیماری کرونا تا زمان کنترل ویروس کووید-۱۹ لازم الاجرا بوده و در هر زمانی، بنا به وضعیت شیوع بیماری کووید-۱۹ تابع مصوبات ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا می‌باشد.

ماده ۶: این دستورالعمل با هدف ایجاد محیطی ایمن به منظور پیشگیری از سرایت ویروس کرونای جدید مولد کووید-۱۹، بر پایه اصل فاصله‌گذاری اجتماعی و آموزش زائران و اجرای موازین بهداشتی و ضدعفونی (با کلر ۵ درصد) مکان‌های فیزیکی مورد استفاده در آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه، تنظیم و تصویب شده است.

ماده ۷: تمهیدات فاصله‌گذاری فیزیکی (به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان پیشگیری از شیوع کووید-۱۹) و فاصله‌گذاری اجتماعی باید پیش از بازگشایی در دستور کار مدیران، کارکنان و خدام قرار گیرد.

ماده ۸: فراهم آمدن امکان زیارت و عبادت به صورت مرحله‌ای و باتوجه به شرایط و اقتضات مربوطه حسب مورد اعمال خواهد شد.

مرحله اول: بست‌ها و صحن‌ها و مکان‌های رو باز

مرحله دوم: شبستان‌ها و رواق‌ها

مرحله سوم: مضجع شریف

ماده ۹: مکان‌های غیرضروری از جمله موزه، کتابخانه، مهمانسرا و... که مستقیماً به زیارت زائران مربوط نمی‌شوند؛ بسته خواهند بود.

ماده ۱۰: برگزاری کلیه برنامه‌های فرهنگی که مستلزم تجمع افراد می‌باشد، ممنوع خواهد بود.

ماده ۱۱: مطابق راهنماهای کنترل محیطی ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شامل تهویه و نظافت بهداشتی و مناسب فضاها، نظافت آسانسورها، مسیرها و وضوخانه‌ها، سرویس‌های بهداشتی، دیوارها، کف، محل اقامه نماز، میله‌های مسیر راهروها و ویلچر، تمهیدات لازم و تأمین اقلام مورد نیاز با همکاری ستاد ملی مقابله با کرونا، گروه‌های مردمی و هماهنگی آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه انجام می‌شود.

ماده ۱۲: امکان تشریف برای معلولان و بیماران عزیز با همراه داشتن ویلچر شخصی و رعایت نظافت بهداشتی آن در اماکن مقدسه و متبرکه ممکن خواهد بود و آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه از ارائه خدمات ویلچر به زائران محترم معذور می‌باشند.

ج) ضوابط بازگشایی صحن‌ها و مکان‌های رو باز

ماده ۱۳: ستاد مقابله با کرونای استان‌ها و دانشگاه‌های علوم پزشکی هر استان یا هر مجموعه‌ای که ستاد معرفی نماید، موظف می‌باشند با هماهنگی استان‌های مقدس و اماکن متبرکه با استقرار ایستگاه‌های غربالگری در ورودی‌ها نسبت به جداسازی افراد مبتلا و مشکوک اقدام نمایند.

تبصره: اداره انتظامات و خادمین اماکن مقدسه و متبرکه جهت اجرای این ماده همکاری لازم را بعمل خواهند آورد. همچنین، در همین راستا، دستورالعملی توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به سازمان‌های تابعه جهت همکاری ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۴: در بدو ورود به حرم مطهر و اماکن متبرکه زیارت‌نامه بر روی تابلوها نصب و یا یک زیارت‌نامه، یک بروشور حاوی نکات بهداشتی و یک کیسه نایلونی یکبار مصرف برای قراردادن کفش‌ها به زائران اهداء می‌گردد.

ماده ۱۵: زائرین محترم برای تشریف در حرم می‌بایست وسایل فردی نظیر ماسک، دستکش، چادر و جانماز شخصی کوچک را به همراه داشته باشند.

تبصره: بمنظور رعایت ضوابط بهداشتی از ارائه چادر بصورت امانی و دریافت سایر امانات تا اطلاع ثانوی به زائران محترم خودداری گردد.

ماده ۱۶: نصب و تأمین مواد و سیستم ضدعفونی کننده دست (ترجیحاً به صورت چشم الکترونیکی) در ورودی‌ها و خروجی‌ها و اماکن متبرکه جهت استفاده زائرین قرار می‌گیرد.

ماده ۱۷: تمامی کفشداری‌ها، سقاخانه‌ها و آب‌خوری‌ها (به استثناء آب‌خوری‌های مجهز به چشم الکترونیکی، پدالی یا هوشمند و لیوان یکبار مصرف را دارا می‌باشند) در تمام مدت اجرای این دستورالعمل تعطیل می‌باشند.

د) ضوابط بازگشایی شبستان‌ها، رواق‌ها

ماده ۱۸: با ایجاد مسیر جهت ورود به شبستان‌ها و رواق‌ها، امکان زیارت زوار بدون تیرک جستن، لمس یا بوسیدن فراهم خواهد شد تا زائران بتوانند با فاصله مناسب پس از زیارت از درب دیگر خارج شوند.

ماده ۱۹: خادمین و انتظامات استان‌های مقدس و اماکن متبرکه از تجمع یا توقف در مسیر تشریف زائران جلوگیری بعمل آورده و در صورت لزوم محل مورد نظر را مسدود خواهند نمود.

ه) بازگشایی روضه منوره

ماده ۲۰: بازگشایی روضه منوره متأخر از شبستان‌ها و رواق‌ها با رعایت مواد ۱۸ و ۱۹ انجام خواهد شد.

و) اقامه نماز

ماده ۲۱: نماز فرادی با استفاده از جانماز شخصی کوچک، مهر سنگی و با رعایت فاصله ایمنی (حداقلی یک و نیم متر) اقامه خواهد شد.

ماده ۲۲: بمنظور رعایت حداکثری فاصله لازم در بین زائران، فرش‌ها در صحن‌ها و مناطق رو باز به صورت یک‌درمیان پهن گردیده و بصورت گردشی هر فرش در هر ۳ روز تنها یکبار مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ماده ۲۳: مهر سنگی توسط آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه تهیه و پس از اقامه نماز در هر یک از اوقات نماز، کلیه مهرها با مواد ضدعفونی‌کننده شستشو خواهند شد. همچنین، جامه‌های برای تفکیک مهرهای استفاده شده از مهرهای استفاده نشده، تعبیه می‌گردد.

تبصره: تا اطلاع ثانوی با توجه به شرایط فعلی، در اختیار قرار دادن کتب ادعیه در آستان‌های مقدس رضوی، حضرت معصومه، حضرت احمد بن موسی الکاظم و عبدالعظیم حسنی سلام الله علیهم اجمعین ممکن نخواهد بود، لکن به همراه داشتن کتب ادعیه و قرآن کریم در سایر بقاع متبرکه زیر نظر سازمان اوقاف و امور خیریه بلامانع می‌باشد.

ز) وظایف ستاد پیشگیری و مقابله با کرونا استان

ماده ۲۴: ایجاد ایستگاه‌های غربالگری با استقرار گروه‌های آموزش دیده به تعداد مورد نیاز برابر ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهت جداسازی و ممانعت از ورود افراد مبتلا و مشکوک به اماکن متبرکه نامبرده شده در دستورالعمل.

ماده ۲۵: ایجاد ایستگاه‌های بهداشتی با استقرار گروه‌های آموزش دیده به تعداد مورد نیاز به منظور ثبت دقیق تر شرح حال و وضعیت افراد مبتلا یا مشکوک و هدایت افراد بیمار به مراکز جامع خدمات ۱۶ و ۲۴ ساعته.

ماده ۲۶: در صورت امکان اهداء بسته‌های بهداشتی حاوی دستکش، ماسک جراحی سه لایه و... به زائرین با همکاری ستاد خیرین.

ماده ۲۷: دانشگاه علوم پزشکی تمهیدات لازم و ایجاد سازوکارهای مناسب برای ارجاع موارد اورژانسی از ناحیه اماکن متبرکه را فراهم خواهند نمود.

ح) سایر وظایف دستگاه‌های ذی ربط

ماده ۲۸: آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه، رسانه ملی و سایر رسانه‌ها نسبت به اطلاع رسانی به زوار محترم با استفاده از ظرفیت‌های ملی و استانی از جمله وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، صداوسیما استان‌ها، روزنامه‌ها و سایر رسانه‌های ارتباطی (مانند فضای مجازی، سامانه پیامکی و...) شرایط بازگشایی را همراه با آگاهی‌های لازم بهداشتی ویژه کووید-۱۹ اطلاع رسانی دقیق می‌نمایند.

ماده ۲۹: آموزش و توجیه بهداشت فردی و محیطی کارکنان، خدام و یگان‌های حفاظت به صورت غیرحضوری با همکاری دانشگاه‌های علوم پزشکی محل و با رعایت ضوابط وزارت بهداشت و درمان و دستورالعمل بازگشایی، انجام خواهد شد.

ماده ۳۰: بمنظور اطلاع رسانی و اعلام هشدار به زائران محترم به داخل آستان‌های مقدس و اماکن متبرکه اقدامات ذیل از طریق تابلوهای اطلاع رسانی صورت می‌پذیرد:

- تأکید بر حفظ سلامت خود و دیگران به عنوان واجب شرعی و اخلاقی
- رعایت اصول فاصله گذاری فیزیکی و حرکت در بین خطوط و مسیرهای تعیین شده
- روش صحیح شستن دست‌ها با مواد ضدعفونی کننده و مواد شوینده
- تأکید بر این نکته که اگر شما مبتلا بودید و یا با افراد مبتلا در ارتباط بودید؛ ورود شما به اماکن متبرکه و اجتماعات خلاف سلامت عمومی و خلاف شرع است.
- تأکید بر عدم توقف و تجمع در مکان‌های اماکن متبرکه (به استثنای ادای نماز فرادی در محیط‌های روباز)

ماده ۳۱: هر یک از آستان‌های مقدس، سازمان اوقاف و امور خیریه و ستاد پیشگیری و مقابله با کرونا استان‌ها نسبت به معرفی یک نماینده جهت تعامل و تبادل اطلاعات و پاسخگویی مسائل مبتلابه به یکدیگر (در صورت اجرایی شدن این دستورالعمل) اقدام می‌نمایند.

ماده ۳۲: این دستورالعمل با ۳۲ ماده و ۴ تبصره در جلسه ..... مورخ ..... به تصویب رسید.